

Marek Gumkowski

"Poprawianie Arystotelesa, czyli I. A. Richardsa koncepcja metafory", Józef Jopla, Lublin 1971 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 15/45, 116

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/I/ JAPOLA Józef: Poprawianie Arystotelesa, czyli I.A.Richardsa koncepcja metafory. "Roczniki Humanistyczne" t.19 z. 1. O sztuce literackiej. Prace ofiarowane Czesławowi Zgorzelskiemu. Lublin 1971 /druk 1972/ s. 371-376.

Autor omawia ewolucję, jaką przechodziło pojęcie metafory w pracach I.A.Richardsa - od podziału na metaforę sensu i metaforę emotywną, poprzez podważenie trzech zasad Arystotelesa /o zdolności wybranych jednostek do tworzenia metafor, o niemożliwości nauczenia tej właściwości drugiego człowieka oraz o wyjątkowości metafor w języku/ aż do sformułowania przez uczzonego własnych zasad, całkowicie przeciwstawnych wobec Arystotelesowskich. Pamiętać jednak należy, że Richards używał w swych rozważaniach pojęcia "metafora" w trzech różnych sensach, czym tłumaczy się paradoksalność niektórych jego twierdzeń.

BP/45/13

M.G.

/I/ JASIŃSKA Maria: Już u starożytnych... Z konwencji przedstawiania ludzi genialnych w powieści biograficznej. "Roczniki Humanistyczne" t. 19 z. 1. O sztuce literackiej. Prace ofiarowane Czesławowi Zgorzelskiemu. Lublin 1971 /druk 1972/ s. 253-260.

Praca o charakterze analitycznym, której przedmiotem są pewne skonwencjonalizowane sposoby tworzenia wielkości czy genialności bohaterów we współczesnej prozie biograficznej. Autorka jest zdania, że większość ujęć konstrukcyjno-tematycznych w tym typie prozatorskiej twórczości literackiej wywodzi się z dziedzictwa antyku. I tak np.: 1/ natchnienie genialnych bohaterów /jak np. w powieści J.Chamiec o Mickiewiczu/ jest niczym innym, jak współczesną wersją platońskiej "manii", "entuzjazmu", "boskiego szału"; 2/ motywy "nagłych olśnień" /np. z powieści S.Zweiga/ przywodzą na myśl przeświadczenia starożytnych o istnieniu szczególnych momentów życiowych ustalonych "z góry"; 3/ motywy zdumienia, zachwytu, uwielbienia genialnych bohaterów kojarzy autorka ze "starożytnym" kultem Homera.

BP/45/14

E.Sz.